

Handläggare:
Thomas Kultti
08 508 19 101

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2018-02-01

Stockholms stads strategi för det rörliga friluftslivet 2018-2022

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av förslaget till strategi för det rörliga friluftslivet 2018-2022.

Kerstin Sandström
stadsdelsdirektör

Sara Wrethed
avdelningschef

Sammanfattning

Idrottsnämnden har utarbetat ett förslag till strategi för det rörliga friluftslivet i Stockholm för åren 2018-2022. Strategin ska bidra till att nå det övergripande målet i stadens idrottspolitiska program att fler stockholmare ska vara fysiskt aktiva. Den ska tydliggöra stadens mål och ambitioner med friluftsverksamheten och förbättra förutsättningarna för att utöva ett friluftsliv. Tre strategier identifieras: Information, samverkan och anläggningar. Ett antal prioriterade målgrupper föreslås.

Förvaltningen är positiv till en stadsövergripande strategi för det rörliga friluftslivet. Strategin passar väl in i och kompletterar arbetet med den hälso- och idrottsprofil som fullmäktige har beslutat för Farsta.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsutveckling.

Bakgrund

Idrottsnämnden har tagit fram en strategi för det rörliga friluftslivet som förslås gälla åren 2018-2022.

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget till ett antal instanser, bland annat de flesta stadsdelsnämnder, för yttrande senast den 9 februari.

Remissen i sammanfattning

Stockholms stads strategi för det rörliga friluftslivet 2018-2022 ses i sammanhanget som ett av flera verktyg för att nå det övergripande målet i det idrottspolitiska programmet, att fler stockholmare blir fysiskt aktiva. Det övergripande syftet med strategin är att tydliggöra stadens mål och ambitioner med friluftsverksamheten.

Som definition av friluftsliv används riksdagens förordning om statsbidrag till friluftsförbund (SFS 2010:2008). Där definieras friluftsliv som ”vistelse utomhus i natur- eller kulturlandskapet för välbefinnande och naturupplevelser utan krav på tävling”.

Idrottsnämnden har avgränsat strategiuppdraget enligt nedan:

Friluftsliv i detta sammanhang behandlar det rörliga friluftslivet, både i organiserad och i oorganiserad form. Det rörliga friluftslivet inkluderar fysiska aktiviteter som sker utomhus i naturnära miljöer. Dessa miljöer kan vara både planlagda och orörda men strategierna fokuserar på planlagda miljöer som främjar rörelse i naturen.

I förslaget till strategi beskrivs friluftslivets framväxt från 1800-talet och fram till idag. Utövandet av friluftaktiviteter som en aktiv fritidssysselsättning började växa fram i Sverige i slutet av 1800-talet i samband med industrialiseringen. Vid sekelskiftet 1900 började även ideella organisationer att bildas som organiserade och inspirerade människor att komma ut i naturen.

Stockholms stad har sedan lång tid lagt vikt vid att skapa möjligheter till friluftsutövande. Staden har bland annat gjort

markförvärv utanför kommungränsen. Nackareservatet och Ågesta friluftsområde är idag välbesökta av stockholmare.

I studier av friluftsliv finns inga resultat som visar på en ökning av utövandet, utan resultat visar på oförändrat eller minskat utövande.

Strategin har sin utgångspunkt i Naturvårdsverkets tio nationella mål för friluftslivet i Sverige. I strategin anges även två specifika mål:

- Att öka andelen stockholmare som utövar ett rörligt friluftsliv.
- Att förbättra förutsättningarna för invånarna att utöva ett rörligt friluftsliv.

Staden ska genom strategin stimulera alla stockholmare till ett rörligt friluftsliv, men ett särskilt fokus är att nå grupper som är underrepresenterade i utövandet:

- Ungdomar 13-19 år
- Personer med funktionsnedsättning
- Personer med lägre socioekonomisk bakgrund
- Personer med utländsk bakgrund

Idrottsnämnden föreslår dessa grupper som prioriterade målgrupper.

I stadens och Stockholms universitets forskningsprojekt Ung livsstil deltar elever från grundskolans årskurs 4 till och med årskurs 3 i gymnasiet. Eleverna svarar på hur ofta de bedrivit olika friluftsaktiviteter och hur ofta de skulle vilja ägna sig åt aktiviteterna.

Sammanfattningsvis visar resultaten följande:

- Det sker en minskning av utövandet av utflykt i skog och mark med ökad ålder bland både pojkar och flickor. När det gäller nyttjande av motionsspår sker en minskning i användandet bland pojkar med ökad ålder medan det är ungefär lika stor andel flickor som nyttjar spåren i alla åldersgrupperna.
- Ungdomar i särskolan är klart mindre aktiva i dessa aktiviteter.
- Det är fler som vill utöva aktiviteterna i samtliga åldersgrupper och skolformer än som gör det.

- Det är relativt små skillnader mellan pojkar och flickor. Flickorna är dock något överrepresenterade i både utövandet och viljan av att utöva, med enstaka undantag.

Bland ungdomar i gymnasieåldrarna finns det starka önskemål om att staden ska satsa på friluftsrelaterade anläggningar. Motionsspår och utegym kommer högt bland både pojkar och flickor när de får önska vad stadens ska satsa på. Bland gymnasieflickorna kommer även strandbad högt på önskelistan. Vuxna invånare, både män och kvinnor, tycker att staden ska satsa på motionsspår och skidspår. Högt upp på de vuxnas lista kommer även parker och utegym.

Sammantaget föreslår idrottsnämnden tre strategier gällande:

- Information
- Samverkan
- Anläggningar

Kopplat till respektive strategi föreslås ett antal aktiviteter.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen går nedan kort igenom idrottsnämndens förslag till respektive strategi och aktiviteter och lämnar våra kommentarer och synpunkter.

Förvaltningen ser mycket positivt på målet att fler stockholmare ska upptäcka möjligheten att bedriva friluftsliv. Goda möjligheter till detta är en naturlig del av stadsdelsförvaltningens arbete inom ramen för Farstas av fullmäktige beslutade hälso- och idrottsprofil, där målet är att alla invånare i Farsta stadsdelsområde ska ges möjligheter till ett aktivt frilufts- och idrottsliv.

I stadsdelsområdet finns mycket goda förutsättningar till ett aktivt friluftsliv genom tillgång till skog och natur, parker och strandbad vid sjöarna Magelungen och Drevviken, samt närheten till Farstanästes friluftsområde och Ågesta friluftsområde.

Förvaltningen har bland annat ett utvecklat samarbete med Hjärt-Lungfonden och Cykelfrämjandet. Inom samarbetet har det genomförts ett antal projekt med syfte att ge ökade förutsättningar för stockholmare i allmänhet och Farstabor i synnerhet att vandra och cykla tryggt inom stadsdelsområdet.

I samarbete med orienteringsklubben OK Södertörn får flera hundra barn varje sommar prova på att röra sig och orientera sig i friluftsområden i Farsta stadsdelsområde.

1. Strategi information

Idrottsnämnden har sedan flera år tillbaka givit ut Stockholms idrotts- och friluftskarta och planerar att uppgradera kartan i en digital plattform.

Kartan i form av broschyr är efterfrågad av invånarna i Farsta och förvaltningen är positiv till att den nu även kommer att tillhandahållas digitalt. Uppdaterad information om exempelvis status på skidspår och plogade sjöisbanor kommer att bli en uppskattad service och ger ökad trygghet inför att ge sig ut i skidspår eller på sjöarna.

Förvaltningen ser för egen del för närvarande över möjligheten att skapa en digital broschyr över det samlade utbudet av kultur, idrotts- och friluftsliv som erbjuds inom Farsta stadsdelsområde. Farstas lokala utbud skulle kunna länkas till stadens digitala plattform.

För att sprida friluftskartan och annan information föreslår förvaltningen att information distribueras på flera språk. För att underlätta för personer med nedsatt syn bör information även finnas i talad form.

Förvaltningen är positiv till genomförandet av kampanjer för att inspirera till ett rörligare friluftsliv. Vi har genom parklekar, fritidsgårdar, förskolor och öppna förskolor en kontaktyta till olika målgrupper.

Aktivitet

Förvaltningen ser det som mycket intressant att utveckla aktiviteterna paddling, klättring och simning i öppet vatten inom Farsta stadsdelsområde.

2. Strategi samverkan

Det finns ingen organiserad samverkan kring friluftsfrågor internt i staden. Ansvar för friluftsfrågor är uppdelat på flera nämnder. Idrottsnämnden menar att det är viktigt att samtliga nämnder utgår från samma strategi och mål och har en samsyn för inriktningen av arbetet.

Förvaltningen instämmer i att det krävs en god samverkan inom staden och med externa aktörer för att uppnå målen.

Aktivitet

Förvaltningen håller med om att staden behöver samordna arbetet med det rörliga friluftslivet och föreslår att idrottsförvaltningen är sammankallande för ett nätverk med berörda förvaltningar för överföring av kunskap och goda exempel. Ett stadsövergripande nätverk skulle ge en god grund för en ökad organisering och ett mer utvecklat samarbete. Det skulle också underlätta gränsdragningar mellan ansvarsområden.

Förvaltningen ser positivt på att idrottsförvaltningen, stadsdelsförvaltningen och föreningslivet i samverkan erbjuder olika öppna friluftaktiviteter för barn och unga under sommarlovet. Förvaltningen tycker att idrottsnämndens förslag att utveckla aktiviteter i vattennära lägen passar utmärkt i Farsta stadsdelsområde, med direkt tillgång till Drevviken och Magelungen. Här föreslår förvaltningen att idrottsnämnden tar fram en plan och förslag till lämpliga aktiviteter och föreningsaktiviteter i vattennära lägen.

Samverkan med externa aktörer

Förvaltningen är positiv till att samverka med idrottsförvaltningen, föreningslivet och näringslivet om aktiviteter av typen tävlingar och evenemang. Förvaltningen efterfrågar aktiviteter, exempelvis tävlingsformer och evenemang som inspirerar fler barn och unga till ett aktivt fritidsliv. Här är unga med funktionsvariation en prioriterad målgrupp och det är angeläget att förvaltningarna i samverkan med civilsamhället möjliggör för alla barn och unga att delta i ett aktivt friluftsliv- och idrottsliv.

Tävlingar och evenemang i Farsta stadsdelsområde skulle även bidra till en utveckling av Farsta hälso- och idrottsprofilarbete.

Aktiviteter

Idrottsförvaltningen föreslår att den gemensamt med stadsdelsförvaltningarna ska ta tydligare initiativ till dialoger med friluftsföreningar, idrottsföreningar och organisationer om hur staden ännu bättre kan skapa möjligheter för invånarna att utöva ett rörligt friluftsliv.

Idrottsförvaltningen anser vidare att det är viktigt att stadens verksamheter – exempelvis fritidsgårdar, korttidsboenden och gruppboendestäder – aktivt arbetar för att besökare och boende som inte ägnar sig åt friluftsverksamhet erbjuds sådana möjligheter.

Förvaltningen har en utvecklad samverkan med det lokala föreningslivet om fysiska aktiviteter för barn under sommarlovet, företrädesvis idrottsaktiviteter. Här vore det intressant att se över möjligheterna att utvidga samverkan även med friluftorganisationer. Ett utbud av idrotts- och friluftaktiviteter under sommarlovet skulle ge fler barn, även de som inte är intresserade av idrott, möjligheter till fysiska aktiviteter tillsammans med andra barn i organiserad form.

Tillgänglighetsanpassad information

Förvaltningen ser positivt på att information om stadens friluftsliv ska finnas på lättläst svenska och på de vanligaste språken. Förvaltningen kan, när idrottsförvaltningen så önskar, lämna en lista på de vanligaste språken i vårt område.

Skyltning

Förvaltningen ser positivt på att skyltningen förbättras vid friluftsanläggningar och att den innefattar information om allemansrätten. Skyltningen kan med fördel kompletteras med en kort beskrivning av områdets historia och eventuella kulturattraktioner.

Stadsdelsförvaltningen utvecklar gärna i samverkan med idrottsförvaltningen ett program för förbättrad skyltning till stadsdelsområdets strandbad, parker och motionsspår, där stadsdelsnämnden har rådighet och i enlighet med skyltprogrammet för parker.

Aktivitet

Förvaltningen ser positivt på att idrottsförvaltningen skapar ett enhetligt skyltprogram och är respektive markägare behjälpliga i att köpa in skyltar och informationsmaterial.

3. Strategi anläggningar

Idrottsnämnden bedömer att många av stadens friluftsanläggningar är användbara året runt och att vissa anläggningar kan skifta karaktär beroende på årstid.

Förvaltningen ser mycket positivt på möjligheten att utöka andelen skidspår och skidlekplatser och att friluftsanläggningar blir mer användbara under merparten av årets dagar.

Tillgänglighet

Tillgänglighet till att utöva friluftsliv handlar om att kunna utöva friluftsliv inom rimligt avstånd från sitt hem och att alla stockholmare, oavsett ålder och funktionsförmåga, ska kunna utöva friluftaktiviteter.

Förvaltningen ser positivt på möjligheten att vidareutveckla strandbaden för vattennära rekreationer, exempelvis genom att möjliggöra för kanot- och båtuthyrning. På Magelungen finns Stockholms enda markerade roddbana.

Det kommunala bostadsbolaget Familjebostäder ser för närvarande över möjligheten att erbjuda sina hyresgäster tillgång till en mindre roddbåt i Fagersjö.

Förvaltningen har idag ett uppskattat samarbete med idrottsförvaltningen om vattennära friluftsliv- och idrottsaktiviteter för barn och unga vid Sköndalsbadet under sommarlovet. Vi ser gärna ett motsvarande projekt, där aktiviteter särskilt anpassas för målgrupperna flickor och barn med funktionsvariation.

Motionsspår och skidspår

Förvaltningen ser det som mycket intressant att utveckla motionsspår som attraherar fler ungdomar och vuxna genom att de upplevs som trygga.

Aktivitet

Förvaltningen instämmer i att staden behöver erbjuda trygga motionsspår av hög standard. Förvaltningen föreslår att idrottsnämnden tar fram riktlinjer och klassificering för trygga motionsspår med svårighetsgrader.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilaga

Idrottsnämndens förslag till strategi för det rörliga friluftslivet 2018-2022